

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

§ 61

Tampereen pitkän tähtäimen vedenhankinnan päätöstilanne

TRE:8343/00.01.03/2022

Valmistelija / lisätiedot:
Arto Vuojolainen

Valmistelijan yhteystiedot

Controller Johanna Saarinen, puh. 040 187 4582, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Vt. lakiasiaintohtaja Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Tampereen pitkän tähtäimen vedenhankinnan päätöstilanteen osalta Tampereen Vesi Liikelaitoksen johtokunnan päätöksellä 6.6.2023 § 62 omistajaohjaukselle annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Kokouskäsitely

Konsernijohtaja Juha Yli-Rajala ja pormestari Kalervo Kummola poistuivat kokouksesta asian käsittelyn jälkeen.

Perustelut

Tampereen vedenhankinnan tulevaisuuden ratkaisut ovat olleet useita kertoja kaupunginhallituksen konsernijaoston käsittelyssä.

Konsernijaosto merkitsi 6.10.2020 § 87 tiedoksi Afry Finland Oy:n selvityksen vedenhankinnan tulevaisuudesta. Työ tarkasteli kaupungin vedenhankintaa toimitusvarmuuden, veden laadun, ympäristövaikutusten ja taloudellisuuden näkökulmista.

Konsernijaosto merkitsi 14.12.2021 § 133 tiedoksi Tavase Oy:n tekopohjavesihankkeen rahoituksen ja päätösten tilannekatsauksen. Jaosto päätti niin ikään, että Tavase Oy:n rahoitus hallinto-oikeuden Pälkäneen aluetta koskevaan ratkaisuun saakka turvataan konsernitilin luottolimiitin turvin.

Samassa yhteydessä jaosto halusi, että sen käyttöön tehdään uusi selvitys Tampereen kaupungin pitkän tähtäimen vedenhankinnan vaihtoehtoista ja toiminnan vaatimista investoinneista. Selvityksessä piti keskittyä erityisesti tekopohjavesihanke Tavase Oy:n ja nykyisen Ruskon vedenpuhdistuslaitoksen saneerauksen hyötyjen, haittojen, uhkien ja mahdollisuuksien tarkasteluun strategian, talouden, riskienhallinnan, toimintavarmuuden ja ympäristövaikutusten näkökulmasta. Uuden

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

selvityksen yhtenä tarkoituksena oli saada toinen näkemys edellä mainitun Afry Finland Oy:n työhön. Kilpailutuksen jälkeen selvityksen tekijäksi valikoitui Sweco Infra & Rail Oy. Selvityksessä päivitettiin laskelmat ja suunnitelmat sen hetkiseen tilanteeseen. Merkittäviä eroja tai uutta tietoa verrattuna edelliseen, vuonna 2020 tehtyyn selvitykseen ei ilmennyt. Työ esiteltiin konsernijaostolle 17.5.2022 § 56. Selvitys merkittiin tiedoksi.

Vaasan hallinto-oikeus piti voimassa Tavase Oy:lle myönnetty vesitalousluvut Kangasalan ja Pälkäneen tuotantoalueille. Kummastakin luvasta oli valitettu. Vaasan hallinto-oikeus antoi Kangasalan aluetta koskevan ratkaisun 13.12.2021 ja Pälkäneen aluetta koskevan ratkaisun 16.6.2022. Kumpaankin päätökseen on haettu valituslupaa Korkeimmalta hallinto-oikeudelta, jonka päätöksiä odotetaan.

Asiaa on käsitelty konsernijaostossa viimeksi 13.12.2022 §122, jossa päätettiin turvata Tavase Oy:n jatkon välttämätön rahoitus sekä merkittiin tiedoksi Tampereen Veden johtokunnan päätös 29.11.2022 kokouksesta. Tampereen Veden johtokunta on käsitellyt asiaa uudestaan kokouksessaan 6.6.2023, jossa päätösehdotus oli:

"Tampereen Veden johtokunta lausuu kannanottonaan Tampereen kaupungin omistajaohjaukselle, että Tavase Oy:n tekopohjavesihanketta jatketaan lainvoimaisten lupapäätösten saamiseksi sekä tekopohjavesihankkeen saattamiseksi valmiiksi rakentamispäätöstä varten. Ruskon vedenpuhdistuslaitoksen saneeraus tai uusiminen tulee toteutettavaksi, jos Tavase-hanke ei toteudu."

Perusteluteksissä todettiin mm. seuraavaa:

"Johtokunnan 29.11.2022 pidetyn kokouksen jälkeen Tampereen Vesi laatinut yleissuunnitelmat Ruskon nykyisen pintavesilaitoksen saneerauksesta ja laajentamisesta sekä uudesta Ruskon vesilaitoksesta nykyisen laitoksen viereen.

Lisäksi on laadittu Tampereen vedenhankinnan vaihtoehtovertailu, jossa on vertailtu Ruskon pintavesilaitoksen saneerausta ja laajennusta, Ruskon uutta pintavesilaitosta ja TAVASE-tekopohjavesihanketta. Edellä mainittujen yleissuunnitelmien ja vertailujen lisäksi on laadittu vedenhankinnan herkkyystarkastelu sekä vaikutusarvio, mikäli Ruskon vesilaitos toteutetaan 75 % kapasiteetilla.

Laaditun vaikutusarvion perusteella Ruskon vesilaitoksen toteuttaminen pienemmällä kapasiteetilla ei tuo merkittäviä säästöjä, mutta heikentää vedenhankinnan toimintavarmuutta. Laitoksen toteuttaminen 75 %:n kapasiteetilla pienentäisi investointikustannuksia vain 10 % ja käyttökustannukset säilyisivät lähes ennallaan.

Tavasen tekopohjavesihankkeen sadan vuoden kokonaiskustannukset ovat 0,22 euroa/vesikuutiometri. Tekopohjavesilaitoksen tuotantoa voidaan hetkellisesti kasvattaa poikkeustarpeita varten, mutta sen investointikustannukset ovat suuremmat kuin Ruskon pintavesilaitoksen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

kehittäminen ja sen lupaprosessi on kesken. Lupien saaminen on suurin riskitekijä hankkeen toteutumiselle.

Ruskon pintavesilaitoksen kehittämisen kokonaiskustannukset sadassa vuodessa ovat saneerauksen ja laajennuksen osalta 0,36 euroa /vesikuutiometri sekä uuden laitoksen osalta 0,35 euroa/vesikuutiometri. Ruskon pintavesilaitoksen kehittämisen elinkaarikustannukset ovat suuremmat kuin Tavasessa. Elinkaarikustannusten ero muodostuu mm. Tavasen tulevien vuosikymmenien alhaisimmista saneeraus- ja käyttökustannuksista. Ruskon toimintaan tarvittavat kemikaalit ja prosessissa syntyvät jätevedet maksavat huomattavasti enemmän kuin Tavasessa. Tekopohjavesihankkeen energiakustannukset taas ovat suuremmat kuin Ruskon laitoksen.

Tavasen tekopohjavesihankkeella päästään vedenhankinnan osalta parempaan toimintavarmuuteen kuin Ruskon pintavesilaitoksen kehittämisessä, esim. kun huomioidaan riippuvuus kemikaaleista ja mahdollisuus vedentuotannon väliaikaiseen jatkamiseen, vaikka raakaveden pumppaus olisi keskeytetty vesilähteen saastumisen epäilyn vuoksi.

Vertailussa listataan myös hankkeiden ympäristönäkökohtia edellä mainitun energiankulutuksen lisäksi. Tavasen hiilijalanjälki tuotetulla vesikuutiometriä kohden on pienempi kuin Ruskossa tuotetulla vedellä. Tavasen veden jälkikäsitelyssä käytetään kolmea prosessikemikaalia, mutta Ruskossa viittä kemikaalia ja aktiivihilteä. Tavasen prosessissa ei synny jätevesiä tai lietettä. Järviroska siivilöidään raakavedenpumppeuksissa. Tavasen siirtolinja sijoittuu osittain vesistöön ja rakentamisen aikana työllä voi olla vesistövaikutuksia. Lisäksi laitos sijoittuu osittain Natura- ja luonnonsuojelualueelle, kun Ruskon pintavesilaitoksen kehittämisellä ei ole vaikutuksia Natura- tai luonnonsuojelualueella. Ruskon pintavesilaitoksen kehittämisellä ei ole vesistövaikutuksia.

Laaditun vertailun perusteella Tavase-tekopohjavesihanke on suositeltavin vaihtoehto huomioiden vedenhankinnan turvaaminen, elinkaarikustannukset ja hiilijalanjälki."

Tampereen Vesi Liikelaitoksen johtokunta on kokouksessa hyväksynyt muutetun päätösehdotuksen, johon esittelijä, tekninen johtaja Jouni Hyypiä, on jättänyt erivän mielipiteen: "Laadittujen selvitysten perusteella hanke voidaan valmistella investointipäätöstä varten."

Muutettu päätösehdotus on:

"Tampereen Veden johtokunta lausuu kannanottonaan Tampereen kaupungin omistajaohjaukselle Tampereen Veden pitkän tähtäimen suunnitelmasta Tampereen Kaupungin vedenhankinnasta ja investointivaihtoehtoista seuraavaa:

Tampereen Veden ja tamperelaisten näkökulmasta vedenhankinnan tila on kaupungissa hyvä. Vettä on tarjolla riittävästi ja tuotantokapasiteettia

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

on varalla jopa häiriötilanteiden varalta. Vasta pidemmällä aikajänteellä vedenhankinnassa on nähtävissä uusia investointeja vaativaa niukkuutta.

Laadittujen yleissuunnitelmien pohjalta Ruskon uusi laitos tarjoaa toteutuskelpoisen ja vähäriskisen ratkaisun Tampereen Veden asiakaskunnan vedentarpeeseen pitkällä aikajänteellä.

Uuden laitoksen rakentamisella Ruskoon on lukuisia hyötyjä suhteessa vanhan laitoksen saneeraukseen. Vanhan laitoksen saneeraukseen liittyy riskejä : rakentamisaikainen laitoksen käynnissäpito edellyttää erikoisjärjestelyitä ja niistä aiheutuu myös riskejä toteutuskustannuksiin.

Tavase-hankkeella on sen toteutuessa mahdollista saada edullisimmat vedentuotantomäärät. Koska hankkeen toteutettavuuteen liittyy riskejä, tulisi kustannusvertailuun ottaa mukaan riskipremio. Tavase-hankkeen kustannuslaskelmiin tuo epävarmuutta myös se, että ne perustuvat yli kymmenen vuotta sitten laadittuihin suunnitelmiin. Lisäksi YVA on vuodelta 2003.

Ruskon uuden laitoksen toteutettu yleissuunnittelu tarjoaa tien suoraviivaiseen toteutukseen. Hankkeen riskit ovat merkittävästi pienemmät kuin mitä Tavase-hankkeen toteutettavuuteen liittyy.

Riskit huomioiden, Ruskon uusi laitos on 50v aikahorisontilla tarkasteltuna kilpailukykyinen suhteessa Tavase-hankkeeseen. Johtokunta katsoo, että 100v aikahorisontin hyödyntäminen puhtaan veden tuotantolaitosinvestoinneissa ei ole vastaavalla tavalla perusteltua kuin maan alle sijoitettavassa putkiverkostossa. Tuotantolaitosten teknologia kehittyy myös jatkossa ja se tulee tarjoamaan mahdollisuuksia toiminnan tehostamiselle.

Johtokunnan käsityksen mukaan Ruskon uusi laitos osana muuta Tampereen Veden kapasiteettia mahdollistaa myös kasvavan kaupunkiseudun kuntarajat ylittävään vedentarpeeseen vastaamisen.

Mikäli omistajaohjaus katsoo mielekkääksi, on täysin mahdollista odottaa Tavase-hankkeen toteutettavuuteen liittyvät ratkaisut oikeusistuimista. Johtokunta jättää konsernijaoston ja valtuuston harkintaan Tavase-hankkeen uponneet kustannukset, kuntarajat ylittävän yhteistyön merkityksen sekä Tavase-hankkeen poliittiset riskit."

Tiedoksi

Arto Vuojolainen, Johanna Saarinen

Liitteet

1 Pöytäkirjan ote Tampereen Vesi Liikelaitoksen johtokunta 6.6.2023 § 62

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja asetetaan nähtäväksi 17.7.2023 kaupungin internetsivulle www.tampere.fi.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Päätös on lähetetty sähköisesti 28.6.2023.

Asia liitteineen on katsottavissa kaupungin internetsivulla www.tampere.fi. Pyydettyessä ote toimitetaan liitteineen.

Muutoksenhakuviranomainen

Päätökseen ei voi hakea muutosta.

Tampere
28.06.2023

Noora Jalonen
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§61

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)